

# ERDÉLYI GAZDA

## Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a gazdaközönseget, hogy az „Erdélyi Gazdasági Egylet“

### Állandó Gazdasági Gépkiállítását

(Mintaraktár.)

a folyó év ősztől a belvárosba, az Erdélyi Gazdasági Egylet helyiségeivel egy épületbe, Petőfi-utca 7. szám alá helyeztük át.

Intézményünk célja: az, hogy a gazdaközönseget, minden mezőgazdasági gép és anyag szükségele beszerzésénél támogassa és hogy jutányos ár és méltányos feltételek mellett — megbízható és szolid árukat közvetítsen.

E cél elérésére most már a megfelelő eszközök is rendelkezésünkre állanak:

1. Mintakiállításunkon a legelső rangu hazai szolid gyárak készítményei láthatók.

2. A velünk összeköttetésben álló gyári cégek közönsegi részére a legmesszebb menő % engedményeket nyújtják.

3. Megrendelések közvetítésére külön irodánk és megfelelő szakembereink van.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Állandó Gazdasági Gépkiállítása. 576.

## Lóheremagot

vásárol a legmagasabb

napi árban

## HALDEK

magnagykereskedése,

József főherceg ö. cs. és kir. Fensége udvari szállítója

**Budapest,**

(926)

Károly-körút 9. szám.

## MIKROSOL



a legjobb és leghathatósabb szer  
fagomba, falmállás, nyálka  
és penészgomba, valamint ezek okozta nedvesség  
és dohos levegő ellen.

Szagtalan, nem maró, nem fest.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak körében a legjobban bevált. — Kitűnő bizonylatok.

(889. II.)

Egyedüli gyárosai: Festégyárak:

**Lutz Ede és Társa, Pozsony.**

## Mercinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

**férfi-szabó-üzletét.**

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövetujdonságokat

Ugy a helyi, mint a vidéki megrendeléseket szakemberi munkával pontosan és olcsón teljesít.

(810.)

Kitüntetőve több ezüst, bronzéremmel és oklevéllel.

— Alapított 1885. — — Alapított 1885. —

## Muntyán Béla

polgári és katona szabó

Kolozsvárt, Farkas-utca 8. szám.

Megrendeléseket elfogadok és a legújabb divat szerint készítek polgári, ugyszintén katonai és hivatalnoki egyenruhákat, valamint a legeredettebb izlésű magyar és diszmagyar öltönyöket.

Teljes tisztelettel

**Muntyán Béla**

szabó mester.

(896.)

## ŐSZI és TAVASZI VETÉSRE

ajánlok

Kitűnő minőségű valódi

szlavóniai kocsányos

## Vető Tölgymakkot

80—85% csiraképeség szavatolása mellett.

métermázsánként és

hectóliterenként

legolcsóbb árak mellett.

## Weisz Ferencz

Sziszeken

(Horvátország.)

928.



# ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK.  
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,  
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.  
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.  
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:  
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.  
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

**Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.**

## TARTALOM:

### Önálló eredeti cikkek:

Téli oktatások (i.) . . . . .	537
Imhol az igazság. <i>Monostori Károly.</i> . . . .	538
Sertésenyésztésünk fejlődése és alapjai. — II. <i>Nagy Imre.</i> . . . . .	538
Az olasz tyúk tenyésztése. <i>Geltch Lajos.</i> . . . .	540

### Tárca:

Szüreti gondolatok. <i>Krenedits Ferenc.</i> . . . .	538
--	-----

### Kisebb szakközlemények.

. . . . .	541
-----------	-----

### Egyleti élet:

Az Erdélyi Gazdasági Egylet ig.-választmányi ülése.	541
Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület választmányi ülése. . . . .	542

Irodalmi szemle . . . . .	542
---------------------------	-----

Vegyes közlemények . . . . .	543
------------------------------	-----

Erdélyi piaci ár- és terméstudósítások. . . . .	544
---	-----

### Hírdetések

## Téli oktatások.

Rövidülnek a napok. A szabad természet munkásai nagyrészt elvégezték külső dolgaikat. Benn is alig akad valami teendő. Magyar falusi népünk — akarva-nemakarva — foglalkozás nélkül tengi át a telet. Nem is volna ez valami nagy baj, ha a nyári kereset más nyárig elég lenne. De bizony nem elég s ez a »nem elég« minden más országos bajnál szomorúbb és komolyabb tünet.

Miért nem elég? Addig, amíg kisebbek voltak az igények, kevesebb volt a földnélküli munkások száma, jobb viszonyok között élt a középbirtok ura, kevesebb volt a föld terhe és gyérebb a kezét kiszorító gép — addig volt a parasztnak búzája és szalonnája, mely kitartott újig. Ma nincsen s január, februárban már biztos zsákmánya a kis körben, de nagy arányokban dolgozó különféle falusi harpagonoknak, kik kézenközön egész falvak munkaerejét, nehéz nyári munkáját raktározzák el már kora télen és fizetnek olyan árakat, a milyent épen akarnak. Sokszor és sokat irtunk mi már ezekről.

Nincs egy évtizede, hogy a legalsó gazda és munkásosztály sorsa a közfigyelemnek és a felsőbbek érdeklődésének tárgyává kezdett lenni. Ennek a figyelemnek, ennek az érdeklődésnek lehet köszönni, hogy a föld józan népe elfordult a közé már jócskán átplántált idegen tévtanoktól. Egész sorozata született meg az utóbbi években a kisembereket védő, gyámolító és vezető törvényeknek, állami intézkedéseknek.

Valamennyinél fontosabbnak és üdvösebbnek látjuk ezek között a *téli népszerű gazdasági tanításokat és gyakorlati tanfolyamokat*. Mit is adhatnánk hasznosabbat a nép fiainak, mint elméjének, tudásának élesztését, gazdagítását! Mivel tehetjük biztosabbá egzisztenciáját, mint új és olcsó termelési ágak bevezetésével, alapos megtanításával. Lassú, de biztos munkája ez a közjólét emelésének s egy-két évtized múlva nagy arányokban is látni fogjuk majd az eredményeket.

Erről a nagyjelentőségű kezdeményezésről akarunk — a multak tapasztalatai alapján — ezúttal egyetmást elmondani.

Jó volt-e az eddigi rendszer, mely sze-

rint a téli elméleti és gyakorlati oktatásokat foganatosítottuk? Hogy fogadta azokat maga a nép? Milyen számban és milyen kedvvel vett részt azokon? Maradt-e látható nyoma a tanításoknak? Olyan kérdések, melyekre feleletet adni — ma már, annyi év után, könnyen lehet.

A legutolsó kérdéssel kezdem. Az Erdélyi Gazdasági Egylet már hat télen foglalkozott a földmivelő nép téli kiképzésével. A három első évben az elméleti tanításra fektette a fősúlyt. A következő háromban: a gyakorlati oktatás volt a kizárólagos cél. És ime, míg az első három szezon munkája ma már alig látszik, alig hagyott nyomokat, a gyakorlati kiképzés eredménye mindenütt mutatkozik. Községek vannak, hol a közös munka anyagát e célra kihasított területen termelik. Egyesek állanak elő, kiknek a tanult házi ipar már kenyeret ad s ezeket utánozni kezdik a többiek, néhol a szomszéd falusiak közül is. Ez már az eredmény csirája, mely idővel terebélyes fává növekedik.

A nép mindenütt örömmel várja a tanfolyamok bevezetését. Az előljárásságok folyományok érette s az utóbbi télen már mindenütt szűk volt a tanfolyam iskolahelyisége. A vásárokon elbeszélnek egymásnak a különböző vidékiek, hogy mi történik egyik-másik faluban s ma már alig van olyan község, ahol ne tudnának a népszerű háziipari tanfolyamokról.

Az első három évben, az elméleti, községenként 6—8 órát kitevő, előadások nem keltettek távolról sem ilyen érdeklődést. Nehéz is volt az nagyon: összeszedni egy-egy órára való olyan tanítást, ami új legyen előttük, ami hasznos legyen nekik, a helyi viszonyoknak is megfelelően és aztán úgy elő is adni azt, hogy figyelmüket állandóan lekössük beszédünkkel! Bizony ez több, mint amennyire hosszas és alapos készülttség, a helyi viszonyoknak, meg a hallgatók képességének teljes ismerete nélkül — vállalkozni lehet és szabad!

A népnek kézzel fogható igazságok, látható és tapintható valóságok kellenek. Mihelyt valamit előállítani, elkészíteni megtanítjuk, azonnal tisztában van a jóakarattal és követi vezetőit, mestereit. A szóra nem sokat ad.

## Lóher- és luczerna-

•• magvakért a ••

## legmagasabb árakat

## fizeti

## MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

## BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI., Andrásy-út 23. szám.

Nagy minták a mennyiség megjelölésével a fenti céghez küldendők.

Megjelent

532. I.

“A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” (Budapest, V., Alkotmány-utca 31.)

## őszi és téli, valamint szüreti árjegyzéke.

Kívánatra azonnal bérmentve megküldetik.

És itt feleljünk, végül, az első feltett kérdésre, hogy jó volt-e az eddigi rendszer, Nem egészen.

Hagyjuk ki egészen a felnőttek elméleti oktatását. Ennek csak az ifjuság körében van helye és fogantja. E helyett azonban minél szélesebb körben vezessük be a gyakorlati háziipari kiképzés hasznos téli iskoláit. Az eredmények megmutatták, hogy ez a szükségesebb, ez a hasznosabb segítő munka.

Hat hét alatt a legtöbb háziipari foglalkozás eltanulható annyira, hogy a rátermettebbek szinte kész mesterként kerülnek ki a tanfolyamból. Nem egy résztvevő tanítványunk már a következő télen maga is tanított.

Darányi minisztertől pedig még csak arra kérünk valamelyes rendelkezést, hogy — a már kiképzettek további gyámolitása-kép — az illető községekben a munkához szükséges nyersanyag (kosárfűz, gyékény, mufa stb.) termelése, vagy védelme azonnal fogantossítsák és állandóan biztosítsák. Nagy súlyt helyezünk különösen községi kosárfűz telepek létesítésére. Ahol ilyen van, ott van téli foglalkozás most is. De még mindig nagyon messze vagyunk attól, hogy például gyümölcs- szőlőszállító kosár szükségletünket teljesen itthon fedezzük!

A kisemberek nagy osztályának olyan képesítés kell, a mely gyors produkcióra vezet és kézzel fogható mielőbbi jövedelmet hoz. Szóval ők is azt szeretik, a mit a nagyok: a gyors eredményt. Ennek pedig legjobb utja még ma is a kezek ügyességének fokozása. Erre fektessük tehát a fő-súlyt, ilyen irányban változtassuk a rendszert!

(i.)

### Imhol az igazság.

Az „E. G.“ ezidei 40-ik számában „Hol hát az igazság“ címen rámutattam arra, hogy két ellentétes érdekű tábor untalan a fölött perel, hogy: van-e hússzükség Németországban, vagy nincsen s részéről — a hajánál fogva előhuzott ellenkező bizonyíték dacára — kimondtam, hogy nagy szükség van ott husban letagadhatatlanul s ajánltam, hogy a magyar érdekelt körök (tenyésztők, hizlalók, husiparosok) tegyenek az eddiginél még nagyobb erőfeszítést arra, hogy a jelenleginél még erősebb pozíciót foglaljanak el Németország vágó-áru helyein és huspiacain, mihelyt arra jobb lehetőség kínálkozik, a mi nem várat már sokáig magára.

Hovatovább valószínűbbnek látszik, hogy sorompók is nyilni fognak élő állat bevitelünk előtt, de bizonyos már is az, hogy minden rendbeli husunk tartós és erős keresletnek fog örüdeni bizonyára nem csak a téli idényben, hanem be a jövő ősziig is, mert addig valószínűleg Amerika se lesz képes kiszorítani onnan a magyar árut, melyet e pillanatban már nem csak keresve keresnek és vesznek ott, hanem a melyért már személyesen is eljönnek ide hozzánk, vagy éppen tanyát is ütnek nálunk, állatkereskedők és husiparosok, hogy annál könnyebben és biztosabban fedezhessék magyar áruval a hovatovább ijesztően növekedő német hus-szükségletet.

Ha valamelyik, úgy a mostani évad igen jelentékeny mértékben kedvez az állat hizlalásnak, ezt lehetőleg okosan kihasználni tehát valósággal kötelességünk.

Hogy mennyire ott van az igazság, hogy Németországban óriási a hússzükséglet, mutatja mindenekelőtt idevágó augusztus havi statisztikája, mely szerint volt e hónapban:

#### Kivitele:

Év: 1900.	1901.	1902.
Friss marha- és borjúhús 9417	8720	8781
Ezek elkészítve . . . . . 915	677	757
Friss sertéshús . . . . . 837	725	734
Ez elkészítve . . . . . 1116	741	602
Sonka . . . . . 12156	11214	10611
Szalonna . . . . . 4600	1001	709

#### Bevitel:

Év: 1900.	1901.	1902.
Friss marha- és borjúhús 102478	89086	89737
Ezek elkészítve . . . . . 16299	16237	22186
Friss sertéshús . . . . . 37881	54401	117981
Ez elkészítve . . . . . 45335	37341	47958
Sonka . . . . . 18024	14731	18260
Szalonna . . . . . 48485	61580	67985

De ez elég meggyőzően beszélő bizonyítékon kívül mi az, ha nem az „idők jele“, hogy németországi húskiviteli cég ekként hirdet magyar lapban:

„Mégvételre keresek hetenkint tizeser (10.000) kilogramm marha-, bika- és bivaly-húst. hordókba csomagolva és beszóva“, s mi az, ha nem az „idők jele“, hogy a magyar husiparosok lapja folytonosan tele van hasonló németországi hirdetésekkel és hogy Németországban az egyéb hus niánya miatt, a ló-, sőt a kutyahús fogyasztása is „szomorúan“ emelkedik.

Szomorú világot vet különben erre az egész dologra az, hogy hordókban sózott hus jó a németeknek, az élőállat-bevitel ellenben ragályoktól való (indokolatlan) félelem címen — nem kell nekik.

Igy állván a dolgok, annyi bizonyos, hogy vágó és vágott áru fölöslegünkön a tél folyamán, minden német megszorítás dacára, jó áron túladhatsz, meglehet anélkül, hogy magunk vivén ki, szekaturáknak volnánk kitéve.

Szívélyesen üdvözljük is azokat, a kik egészséges üzleti szellemtől áthatva idejöttek és jönnek áruink átvételére. Legyünk rajta, hogy magyaros egyenességgel és méltánosság-gal szolgáljuk ki őket addig is, míg egyéb beviteli kedvezmények nyitán más formájú út is mutatkozik áruink számára.

Monostori Károly.

### Sertéstenyésztésünk fejlődése és alapjai.

#### II.

Később a különböző külföldi fajták kezdtek tanulmányoztatni és pedig a *berkshiri*, a *lincolni*, a *tamwort* és a *poland-chinai*. Ezen fajták sikeresebb eredményvel csak ott ál-

## AZ „ERDELYI GAZDA“ TÁRCÁJA.

### Szüreti gondolatok.

Nagy ünnep van a természetben, fényes udvari kíséretével most tartja bevonulását a gyümölcsök királynéja, a szőlő. Felkerekednek a városok és falvak lakói s örömmel sietnek eléje a hegyek lábához szüretelni. Vig dal és hangos öröm veri fel a természet csendes övét — nem éri a fáradságot a munkáskéz, gondtalanul járja a barázdát a fiatalság, terített asztalról gondoskodott a szives vendégszeretet. Véteknek tartja ilyenkor a szőlős gazda, hogy ne juttasson pár szemet abból a jövevénynek, mit a természet bőkezűsége oly gazdagon kínál neki, hogy sajnálná tehát meghívott vendégétől és a szüretelő munkáskéztől, amit a jó étvágyuk elfogyaszt.

Azt mondja a Szentírás, hogy Noé apánk volt az emberek között az első, a ki plántálni kezdé a szőlőt, sőt azt se hallgatja el, hogy mily csufosan megjárta az öreg, mert hogy sokat iván annak borából, disztelenül feküdtvala a földön...

A pogány mitológia Dionysos és Bachus

isteneknek tulajdonítja a szőlő első művelését s ekként a feledés homályába iparkodik temetni Noé szegényletes esetét és letagadni igyekszik „második apánk“ szőlőszeti talentumát. Pogány ősmonda szerint ugyanis Bachus volt az, a ki Hellaszon keresztül való vándorlásában az első szőlővesszőre rátalált s kiásva azt, miután nem volt cserepe, egy dalos madár fejébe ültette és az így beültetett első szőlőtőkét hosszú vándorútjában magával vivén, hazájába telepítette. Idővel hatalmasan kezdett gyarapodni a szép növény s ezért Bachus, hogy a tőke a dalos madár koponyáját szét ne repeszthesse, szőlőtőkét egy oroszán fejébe illeszté; mikor pedig a szőlőtőke ismét erősödött s annyira megvastagodott, hogy az oroszánfacsontot is megrepesztette, Bachus egy vadszamar koponyájába ültette féltve őrzött növényét. A növény meglepő gyorsasággal növekedett, sőt csudálatos bogyókat is termelt. A leleményes Bachus e bogyókat kisajtolván, inni adta az embereknek és csodálkozott, midőn észrevette, hogy a halandók, ha keveset ittak az isteni nedűből, vitorak lettek, sőt még daloltak is, mint a

madarak; ha sokat ittak, bátrak lettek mint az oroszánok, de ha leitták magukat, lehor-gasztották fejüket és buták lettek, mint a szamar. Ezen mondanak köszönhetette Bachus, hogy a pogányvilág őt tekintette a szőlő pátronusának. Oly híres, nevezetes növény, mint a milyen a szőlő, Bachus csillagának lehan-nyatlása után sem maradhatott pártfogás nél-kül; a pogány isten tisztét tehát valakire másra kellett ruházni, a kit azután a rossz szőlőtermelésért felelősségre is lehetett vonni, annyival is inkább, mert ilyenkor kárbaveszett a hozzá intézett imádságok egész litániája. Ekként keletkeztek az egyes népszerűbb szentek ünnepeihez fűződő vincelléri jóslatok, melyek némelyike népünk nagy megfigyelő képes-ségéről és arról tesz tanúbizonyságot, hogy van-nak a pátronusok között olyanok, kik mindig jóvá tudják tenni, a mit egyik-másik elődjük elrontott.

Attól a naptól fogva, mikor a tőkén az első szem fakad, addig a napig, mikor a szőlős gazda a téli metszést elvégezteti: minden szőlő-munka egy-egy népszerű szent nevenap-jához fűződik és egyes kikalkulált napok de-rús vagy borús voltából következtet, a babo-

## Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király- tér, 7. sz. saját házában.

Botételek előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a botárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége. 

lották meg a kritikát, a hol a megfelelő jó istálló mellett a közeli jó legelő s ezen fajták igényeit kielégítő gondos táplálás és felnevelésben részesültek. Legmegfelelőbb sikert főleg az ország északi részeiben a berkshire mutatta. A dunántúli határszéli megyékben, úgyszintén a királyhágóntúli vidéken a yorkshire, azután a mecklenburgi. Több tenyésztő meggyőződése szerint a poland-chinai is beválik helyenkint s a kiállításokon bemutatott anyag is azt igazolja. Ezen sertés kisebb a berkshirinél, feje is másképp alakult, de különben színre és alakra attól nehezen különböztethető meg. A poland chinaival azok, kik tenyésztik, meg vannak elégedve, húsa igen jó, de a szalonnája kissé puha.

A mecklenburgi szaporasága kielégítő s általában egyforma az ellett malacok száma, 6—7 között ingadozik. Ezen fajta keresztzetetett a yorkshirivel. A yorkshire volt az első, mely Angliából először behozatott a déli vidékre s a királyhágóntúli részre, de ezekből állandó jelleg nem igen képződött. A berkshirit állandósítani nem igen lehetett, habár időközönként hoztak is be eredeti fajták, de úgy látszik, megfelelő pártolásban a tenyésztők részéről nem részesül, habár jó legelősző, nem lusta, elegendő étkes, szapor, gyorsan fejlődő, húsa finom és szalonnája puha.

A mangalicának több fajtája tenyésztetik honunkban előszeretettel és habár megérdemli mindenik a dicséretet — valamint alig van magyar gazda, ki saját tenyésztette fajtájával nagyra ne volna, mindazonáltal a mangalica válfajai között úgy külsőleg, mint belső tulajdonaikban kisebb-nagyobb különbségek fennállásán legkevésbé se lehet kételkedni.

Az angol tenyésztők nagyra szeretnek lenni az általuk tenyésztett hosszutestű fajoknak nagy szaporaságával; emlegetnek 12—14 malacot is egy koca után. Ez curiosumnak megjárja, de nem sok haszonnal jár. Az igen sokat fiadzó emsék malacai között vau mindig néhány satnya, egy pár óra vagy nap mulva tönkre menő; azután a fölötté sok malacból rendszerint agyon is nyom az anyaállat.

A magyar sertéstenyésztő e tekintetben nem oly nagy igényű s meglegszik, ha kocája kevesebb bár, csak életrevalót fiadzon s ha nagybani tenyésztésnél átlagban 4—5-öt nevelhet föl. Sertéstenyésztésünk általános fejlesztését célozva, tekintettel kell lenni, a kisebb tenyésztők igényeire is, mert összevéve nagy számot tesz minálunk ez a sertés, mit a kisgazda tenyészt. Elismert tény az, hogy a magyar ember legfőképp a zsiradék, a szalonna nyerésért hízalja sertéseit, azért mindig legtöbbet ad annak képződésére; de sokat ad tenyészokójának nagyságára és megfelelő szaporaságára is. Egyes vidékeken néha gyors elterjedésnek örvend egy nagy testű és szapor fajta sertés, minek malacait aránytalan magas áron kapkodják el, de későbbben látván, hogy mily keskeny hátú és görbe malacokat ellik, miket a hizalni szándékozó nem igen vesz meg — attól a gazdák kedve megint csak hamar elmegeyen. Valamely haszonállatnak megítélésénél a szín ugyan másodrangu tényező, de utóvégre mégis határozhat. Ha nagyobb városaink hentesüzleteit vizsgáljuk, úgy tapasztaljuk, hogy azok boltjaikban, vagy kizakataikban mily sokat adnak a tetszetős külszínre, akkor úgy kell itélünk, hogy azok jobban szeretik a fehérbőrű szőke, mint a kékesbőrű fekete sertést, de a köznép is határozottan a szőke felé hajlik, bár nálunk még mindig more patrio — szalma tűzőn pörköli a leölt sertést, mely esetben a bőrnek többé-kevésbé fehér színe nem igen jöhet tekintetbe. De végtére melyik tenyésztő nem juttatna egy-két malacot asztala számára, mely esetben háziasszonyaink büszkesége az, ha a sült malac szép piros és ropogós bőrrel kerül az asztalra. Már pedig a feketeszőrű, tehát kékesbőrű malacot nincs az a szakácsné, ki oly tetszetősre meg tudná pirostitani, mint a fehérszőrűt.

A hizékonyságot, mint fajtatulajdon, nemcsak a szerint itélhetjük meg, hogy egyes állatok a sok közül kiválóan nehezre híznak, hanem arra vagyunk leginkább tekintettel, hogy minél kevesebb legyen közöttük olyan, mely egészen kihizni nem akar, kétséget nem szenved ugyan, hogy az általában nem hizo-

dalmas fajból több olyan fog válni, mely csak félig hizik meg, de nem lehetetlen azon eset sem, hogy egy különben kiválóan hizodalmas fajtaban egyik-másik évben a szokottnál kevesebb állat akar tökéletesen meghizni. Azon gazdák, kik háztartásuk számára hizlalnak, ha esetleg a hizásban megállapodó sertés leöletik s utánna néznek, a legtöbbnyire azt fogják találni, hogy a hizásban időelött megállapodott állatoknak tüdejében, májában vagy egyébütt szervi bajnak kell lennie. Az efféle bajok lehetnek a fajta gyengeségének is jelei, de lehetnek esetleges okok következményei is. Az állatok gyenge korukban megfázhattak nagyon, a himlő vissza ütődhetett a belső szervekre, vagy talán meghajszoltattak a pásztor által valami vihar alkalmával, vagy hideg vízre is eresztette azokat felhevült állapotban. Mindezen még a gondos gazdánál is egyszerű-máskor előfordulható eshetőségekre gondolván — talán helyes eljárás volna s nem tagadhatni veszélyes is — a kimustrálandó hizókra nézve úgy intézkedni, hogy azok leöletésük után megvizsgáltassanak. Ha ezután valamely fajta vagy tenyésztőrsz sok példányt adna olyant, melynek szervei nem hibásak, akkor úgy hiszem, hogy azt joggal iélhetnök, mint rosszul hizót; de ha egy másik fajtaban kimustrált állatai olyan lényeges bajokat mutatnak, melyek egy esetleges körülménynek is lehetnek következményei, akkor fölöttük talán még sem törnénk föltétlenül pálcát.

A sertések feljavitását célozva, tulajdonképp két fő irányban haladhatni, a szerint, a mint vagy tetszetős testformákat keressük inkább, vagy ezzel nem sokat törődve, egyedül a magas foku hizóképességre, mint fejlesztendő fajtulajdonra fektetjük a főszlyt. Törekedhetünk egy és ugyanazon időben mind a két cél elérésére is, csak hogy alig ha nem biztosabban járunk el, ha előbb csak az egyik irányban haladunk, azt követve a célt elérjük és csak azután törekszünk — a már elértet nem kockáztatva, a másik irányban is előre. Azon tenyésztő, a ki csupán a nagy hizékonyságra törekszik, az természetesen nem sokat fog törődni sem a színnel, sem a tetszetős külsővel, kivéve, azt, hogy állata

nás szőlősgazda a jó vagy rossz szüretre. Különösen szent Vincét tartják nagy tiszteletben. Nem hagyta ugyan róla hátra a hagyomány, hogy valaha szőlőműveléssel foglalkozott volna, de ha figyelembe vesszük, hogy rendszerint csak január hó vége felé lehet megítélni a bortermés minőségét s ha figyelembe vesszük, hogy ez a nap (január 22.) farsangra esik, mikor a gazdaembernek nem sok dolga van, úgy könnyen elfogadjuk a szőlősgazda főpátrónusának (égi vincellérének) Szent Vincét. Eltekintve attól, hogy a szőlősgazdák családjában nem egy Vincze akadt s így már annak ürügye alatt is hangos névnapot lehetett csapni, de sőt még Szent Vincze szobra is kivette az ünnepségből részét, különösen Lotharingiában: Az ünnep reggelén a falu összes harangjai megszólalnak e napon s a nép ünnepi köntöst öltve, harsogó zene- és mozsárdurrogatás mellett ünnepi szent misét hallgat és litániát imádkozik szent Vincéhez, hogy az idei bortermést sokszorosítsa meg és hogy fáradságos szőlőmunkájához kitartást adjon. Mise után a pap processzióval háromszor körüljárja a templomot, amikor is a nép egy még a középkorból fenmaradt éneket kántál-

tat magának, amelyben az ünnepezt szent Vincéről, mint a bor pátrónusáról, a vincellérek atyjáról s a szőlők gondviselőjéről emlékezik meg. Az éneket nem a kántor, hanem a hegybíró — rendszerint a legöregebb vincellér — mondja elő, aki azután ezen előéneklés révén oly bokros érdemeket szerez magának a nép előtt, hogy őt azon évben szent Vince képviselőjének tekintik. Vince napját minden tehetősebb szőlősgazda nagy lakomával ünnepli meg s a présházban vendégének legjobb borából ad inni; mert aki ezen napon fősvénykedik és látogatóit legalább egy ital borral meg nem tiszteli, azon — a népmonda szerint — bosszút áll szent Vince és megrontja a szőlőjét. Ezen a napon farsang is lévén, nagy táncmulatságot tartanak. Ebben nyilvánul Lotharingiában a szőlő pátrónusának tisztelete, ha jó volt a múlt évi szőlőtermés; rossz esztendőben azonban „jaj neked szent Vince!“ ha ugyanis a processzió, a kántálás és a Vince-szobor megkoszorúzása kárba veszett, amennyiben az égi vincellér kötelességéről megfeledkezve, nem jól vigyázott a hívők szőlőjére s így nekik rossz szüretet adott, ekkor azután bosszút forral a nép és

megbotránkozását azzal mutatja ki, hogy következő Vince napkor nem ünnepel és a szent szobrát nem koszorúzza meg és processzió helyett a bolondját járja: elcsapja az előző évben választott hegybíró s helyette egy rongyokba öltöztetett babára ruházva át szent Vince képviselőségét s ő képviselőségének kötelet kötve a nyakára, nagy szitkozódás és kurjongatások közepette végig hurcolja rög-tönzött Vincéjét a falu utcáin, ki a szőlőhegyre s ott deresre csapva, botokkal meg neki s olyan nótát hegedül el rajta, hogy szétmegy, mikor is azután máglyára téve, megégeti.

Németország egyes vidékein szent Vince mellett még a fagyrazó Orbán napról emlékeznek meg a bortermelők, őt is megkoszorúzzák, sőt még körül is hordják a faluban Orbán szobrát, ha Orbán napkor szép idő van, de bezzeg, ha esik az eső s „ha Orbán megázta szakállát“, akkor ugyancsak beborul ő Orbánjának is: litánia helyett szitkot kaps „Orbán nem adott jó időt, vigye el az ördög őt“ féle kádenciát fejére olvasva, vízbe fullasztják ökelmét. Egyébként nemcsak Németországban, de még nálunk is kísért szent Orbán, nálunk azonban csak szobrot emelnek



Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **mütrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

**Zalathnai Kénkovand Ipar Részvénytársaságnál**

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdézőkódések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

szélesek legyenek vállban és oly törzsszel birjanak, melyre aztán sok szalonnát lehessen hizlalni. Kiindulási tenyészanyagát természetesen oly tenyésztőtől szerzendi, kinek sertései korábban elismert hizófajták és folytonosan szenes eledellel tartván állatait, ki fogja jelölni a legfalánkabbat és legjobb hústartókat, hogy ezek után hagyjon jövőre tenyészállatokat. Megfogja figyelni sertései magatartását etetéskor a válúnál, kimustrálhassa a nyugtalan vérüeket, ide-oda futkosókat vagy az eleségben válogatókat; megfogja vigyázni a legelőn is, hogy meggyőződjék arról is, melyik anyaállat az, mely a kint felszedett táplálék mellett is jól táplálkozik, de óvatosnak kell ez irányban is lenni, mert vannak kocák, melyek még szoptatáskor sem romlanak le, tehát úgy rájuk nézve tetszeni fognak, hanem ezek mindig rossz malac nevelők, nem szívesen szoptatnak, miért malacikaik rendszeren leggyengébbek a többiek között.

Nagy Imre.

(Folytatjuk.)

### Az olasz tyúk tenyésztése.

Az olasz fajta tyúk, nálunk nem divatos fajta. Kiállításainkon alig látható. Baromfi-tenyésztésünkben mi fő súlyt fektetünk, a minél nagyobb csont és hus tömegre, valamint a jó és sokat kotló tyukra, minélfogva az olasz fajta tyúk, mely meglehetősen kistestű és rossz kotló, nálunk elterjedni még nem birt.

A legtöbb található belőle Németországban, valamint nagyon kedvelik Angliában és Amerikában is, hol nincs is nevesebb tenyésztő, kinek tenyésztéséből hiányozna. Egy éves állatot véve alapul, fajtatani ismertető jele a következő.

#### I. A kakas.

**Tollazat:** a leggyakrabban előforduló szín, a teljesen fekete, zöld fénnel; a tiszta fehér, a fogoly szín és a sárga színű.

**Fej:** közepes nagyszámú, hosszukás és egyenes tartású.

**Taraj:** a létező fajták közt a legnagyobb taraju, egyenletesen fűrészelt és felfelé álló.

**Arc:** az állabeny hosszan a mellre leló és piros, füllebeny ellenben hosszukás és fehér színű.

**Csőr:** a sötét tollazatuaknál fekete, a világos tollazatuaknál ellenben sárga színű, erős és csinosan görbült.

**Szem:** fekete, sárgásbarna szivárvánnyal.

**Alak:** hosszukás és az összes létező fajták közt a legimponálóbb, a legszebb karcu alakú.

**Mell:** közepes széles, de telt.

**Hát:** hosszukás, de azért jó széles vállakkal.

**Nyereg:** csekélyen emelkedő.

**Fark:** szép hosszú sarlós, hátrafelé hajló, mindkét oldalon finom selymes lógókkal.

**Nyak:** tömört és telt.

**Lábszár és láb:** a világos tollazatuaknál narancssárga, a sötétebb tollazatuaknál sötétsárga, erős, rövid, négy ujjal.

**Bőr:** fehér.

**Hus:** fehér, de kissé rostos, szilárd.

**Testhordozás:** egyenes, büszke.

**Súly:** 4—4,5 kiló

#### II. A tojó.

Mint fent a kakasnál, különbség csak a fark: mely hosszú, hátra és fölfelé irányuló; a taraj: mely az arcának bal vagy jobb oldalára lecsüngő és a súly: mely csak 3—4 kiló.

Ezen fajtában is léteznek azonban már rózsás taraju változatok, melyeknél a fajta jellegek a taraj kivételével a fentieknek megfelelők.

Mint a fajtatani ismertetésből is kivehető, az olasz tyúk külső megjelenését illetőleg a legszebbek egyike. A fajta tenyésztőnek ezen fajta tenyésztésénél bő tere nyílik a külső szépségek fejlesztésére, ez okból külföldön nem is létezik nevesebb tenyésztő, ki e fajtát mellőzné.

Amerikában — egy new-yorki kiállításon a legnagyobb díjakat rendszeren olasz fajtákkal nyerik. Ezen díjak azonban nem névetséges 10—20 koronából állók, mint itt nálunk, hanem egy-egy ilyen első díj, egy pár ezer korona értékű. Mi sem természetesebb, mint hogy e nagy díjakért sorompóba állnak a tenyésztők, s egy-egy ilyen kiállítá-

ásra 5—6 ezer különféle fajta állat is van kiküldve. Ha már most annyi ezer különféle fajta közt, az olasz fajta első díjakat tud nyerni, az bizony nagyon is elsőrendű fajta kell hogy legyen. Mindenesetre ott, egy V.ik díjat nyert állat is elsőbrendű, mint nálunk egy első díjat nyert állat. Nő de hol vannak azok és hol vagyunk mi baromfi-tenyésztés dolgában? Ott számtalan az olyan tenyésztő, a ki kiskorától abban nőtt fel; apja, nagyapja is tenyésztő volt, s meglévén a kellő intelligenciája is, egyetlen egynek közülök több a tudása és szakismerete a baromfi-tenyésztésből, mint nekünk magyar tenyésztőknek összesen. A mi az olasz fajtáknak belső jó tulajdonságait illeti, ezen fajtánál — mint minden más fajtánál is — áll az, hogy a belső jó tulajdonságok, nem lévén egy fajtánál sem kiváltságai, minden fajtában léteznek jók és rosszak is, az illető tenyésztő tudása és szakismeretéhez mérten, több vagy kevesebb. Kisebb testű lévén azonban élelmességével mégis kiválik, különösen a nagyobb fajták közül, mivel ha jó nagy legelője van, nem kívánja annyira a kész eleség nyújtását, mint azon nagyobb fajták, melyek még jó nagy legelő mellett is, folyton az ajtó előtt állva lesik a gazdasszonyt, minélfogva ezeknél olcsóbban is tenyészthető. Hogy mily jó élelem kereső, álljon itt egy példa: a Kolozsvárt íetesült baromfi tenyésztési egyesület állatállományában — a múlt évben — egy pár hónapon át kísérleteztem. A 10 féle fajta állat miután kis területre — drót kerítés mögé — volt összeszorítva, ennélfogva az egészség fentartása céljából is gondoskodni kellett, hogy az állatoknak mozgásuk legyen. Minden szakaszban felásattam tehát egy jó nagy helyet és az eleség ide szórattván, be is gereblyéztettem. Miután éhesek voltak, a felásott területen, keresett és kapott mind a 10 féle fajta, de este teljesen jól lakva — feszülő beggyel — csakis az olasz fajták voltak. Az erdélyi, kopasz nyaku, a közönséges paraszt tyúk, valamint a bántám tyúk fajták is meglehetősen tele szedték magukat, de a lustább fajták a plimouthok, a langshanok, vymdottok stb. majdnem üres beggyel mentek éjjeli pihenőre.

Lássuk már most az olasz fajtának a tojókéességét is. Ugy látszik, hogy olyan értelmes tenyésztők kezei közt alakult a fajta, kik a tyúkot kizárólag csak tojáshozamra tartják, ennélfogva az olasz fajtában, hogy rossz kotló legyen, ezen tulajdonság fajtatulajdonsággá ment át. Ezer közül ha akad egy, mely meg is kotóljon. Ha elvéve akad is, a 21 napot a fészekben alig ha kitartja, s ha ki is tartotta, a csibéket felnevelni nem képes, mert már egy újabb tojásfolyamattal a csibéket korán elhagyja. Kitünő élelemkereső lévén, össze birja szedni mindazon változatos tápszereket, melyek mellett sok tojáshozamra — gyorsan egymásután — köt.

Miután pedig nem kotól meg, a költés és csibe vezetéssel sem töltvén idejét, ennélfogva jobb tojó le kell, hogy legyen, mintegy olyan lustább fajta, mely a változatos eledelt összekeresgélne nem birja, valamint egy olyan fajta is, mely mint jó kotló 15—20 tojáshozam után, már fészekre esik. Hogy tojáshozam úgy a tiszta verbeni, mint a keresztzett fajtánál minő, álljon itt erre vonatkozólag is egy példa. Ugyanis naplóm szerint,

neki és fohászodni járnak hozzá; ha pedig „megrázza szakállát“, úgy legfeljebb egy szemrehányó tekintetet vet rá az igaz hívő, hogy azonban vízbe fullasztották volna, arra nálunk még nem volt eset; volt azonban arra, hogy mikor a váciak Nepomuki Szent Jánoskájuk szobrát újjal cserélték ki, hogy akkor a kicserélt Szent Jánoskát a sződiek a csörögi szőlőhegyre elkérték „Orbánnak“.

Ezen két nevezetes szőlőpátrónuson kívül van még egy egész sereg kádencia: Januári szép idő jó esztendőt ígér; januári sok eső és kevés hó elviszi a hegy hasznát; a január tizediki napsugár igen használ a szőlőtökének. Ha megcsordul Vince, megtelik a pince; ha Pál forduláskor derült az ég, minden szőlő jót remélhet; ha február első napjaiban szép idő van, tavaszi fagyokra lehet kilátás; a gyertyaszentelői szél és fagy a gazdára bőséget áraszt; száraz március, nedves április és hűvös május töltik meg a pincét; március hó a szőlőnek nem jó; a boroshordó a márciusi portól telik meg; József napkor derült időt, gyámölcsoltókor csillagos eget, nagypénteken pedig esőt kíván a szőlősgazda;

nem jó ha Márk napkor brekegnek a békák s ha megszólal a tücsök, mielőtt a szőlő kihajt; jó bortermés várható, ha György napkor a hollófiak még vakok; nagy cserebogár-járássra sok bor terem; májusban születik a bor; hűvös május sok bort ígér. Pongrác, Szervác, Bonifác mint fagyos szentek ismeretesek, félelmetes még e három napon kívül — a már említett — Orbán fagyrazó napja is. Úrnepkor és Medárd napján szép idő után áhitozik a szőlősgazda; ha Vitus előtt kivirágzik a szőlő, jó bor várható; Margit napi eső, nagy csapás; augusztusi napfény jó bortermést ígér; Lőrinc napi napfény vig szüretet jelent; ha Barnabás napján reggel eső esik, a fehérszőlő megrohad; ha pedig egész napon át esik, minden eipusztul. „Terézia Vendellel szüretel“; Szent Gál napkor hordóban kell lenni a mustnak; Márton napra forr ki a must. Ha karácsony napján fényesen kel fel a nap, a jövő évben sok bor terem; ha karácsony ünnepének reggelén a gazda kinéz az ablakon és felülről látja jönni az első embert, jó ára lesz a bornak, ha ellenben alulról, úgy rosszabb ára lesz, mint a milyen volt a lefolyt évben. **Kronedits Ferenc.**

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

**Fodor József butorgyáros**cs. és kir. udvari szállító  
kárpitós és diszitő.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.

(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktáiraiban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kiviteli ebédő, háló, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitollig.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigorúan stilszerű kivitelben.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Méréselt szabott árak.

922.

abból kiválasztva a legjobb tojó adatait, a következő feljegyzés olvasható: „Az állat fajtája: olasz, saját tenyésztés, 1900. év április 18-iki költés. Letojt először 1900. év augusztus 22-dikén, 4 hó 4 napos korában. Ezen naptól kezdve hosszabb szünet nélkül tojt 1901. év április 18-ig, vagyis egy éves koráig 134 darab tojást. „A második évben 1901. év április 18-tól 1902. év április 18-ig egy év alatt — két ízben kotlás nélküli szünetet tartva — tojt 247 darab tojást.“

Lássuk továbbá a keresztezett tojás hozamát. „Az állat fajtája: olasz és erdélyi kopasz nyaku keresztezés. Apja: fogoly színű olasz. Anyja: fekete erdélyi kopasz nyaku. 1902. év március 14-iki költés. Letojt először 1902. év július hó 10-én 3 hó 27 napos korában.“ Ezen naptól kezdve a mai napig, vagyis október 14-ig, három hó alatt 77 darab tojást tojt. Ezen keresztezett fajtánál tehát három havi tojás eredmény is több, mint a mennyit egy jó kotló tyúk egész év alatt produkálni képes. A tiszta vérbeni tenyészetnek azonban a fent említett 247 darab tojás hozama, továbbá azon tulajdonsága, hogy egyes egyedek vállnak ki olyanok, melyek már 3 hó 27 napos korukban letojnak, tehát tojnak már akkor, midőn a nagy fajtákat fejletlenségük miatt még csirkéknek nevezük, valóban bámulatos, mely mindenestre tojás termelési szempontból ezen tyúk fajtának jövőjét, fényesen biztosítja.

Teste — mint már említé — nem nagy, de jó tojó nagy fajta, a már említett okoknál fogva nem is lehet. Kisebb testüknel fogva még keresztezésre is alkalmasabbak a nagy fajtáknál és valóban mesés eredmény érhető el vele — egy kis tudás és szakismeret mellett — mindazon helyeken is, hól a tojástermelés mutatkozik a baromfitenyésztés terén az előnyösebb üzletnek. Miután pedig jelenleg nálunk a tojástermelés összehasonlíthatatlanul előnyösebb a hústermelésnél, ennél fogva részéről — annak a ki ért hozzá — úgy a tiszta vérbeni tenyésztésre, mint a közönséges paraszt tyúkkal való keresztezésre, az olasz fajta tyúkot a plimouthnál és langshan-nál feltétlenül jobbnak és megfelelőbbnek tartom.

Geltch Lajos.

## KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Rét létesítése homokterületeken.** Homokos, kivált futóhomok által borított területek lekötésén már sokan fáradoztak, nem csupán azért, hogy szél alkalmával terüretük ne induljon vándorútra vagy a szomszédba látogatóba s a legközelebbi ellenirányú szél alkalmával térjen ismét vissza othonába: hanem legfőképpen azért, hogyha már valakinek fekvősége van — legyen az bár futóhomok — azt kellőleg gyümölcsöztethesse is, bármiféle módon.

Több helyen sikeresen kötötték le a homokot azért, hogy lassankint rétté változtatták át anélkül, hogy — kivált nagy területeken — a talajt nagy költséggel megjavították volna.

Az eljárás a következő:

Legelső veteményül festuca ovina alkalmas a rét létesítésére, még pedig oly formán, hogy azt tavasszal, a már olvadásnak induló hó tetejére szórjuk el elég bőven s így a nedvességgel együtt jut az a homokba. Hogy azonban hirtelen szárazra forduló időjárás alkalmával a magot a szél homokostul el ne hordja, szükséges, hogy az olvadás után néhez hengerrel behengereljük vagy ha ez nem lehetséges, birkákkal betapostassuk.

Az őszi vetés csak oly helyeken alkalmas, a hol biztosan, bő nedvességre van kilátás a tél folyamán, mert különben fagyos, hideg, száraz telek alkalmával a szél homokostul elhordja a magot.

Kívánatos, hogy első vetés alkalmával rozsszal koverjük a fűmagot, mert ha a rozs a futóhomokban nem is érik meg, de annyira

mégis megnövekszik, hogy a fiatal festuca ovinának védelmet nyújt. Szükséges azonban, hogy a rozs még zölden, mielőtt fejét hánnya, lekaszáltassék, mert különben később, árnyékával árt a fiatal, törpe fűnek.

Első évben persze legeltetni nem szabad az ily területeken, hanem a második évben igen; a birkák nagyon szeretik a festucát, ennek pedig sem a taposás nem árt, sem pedig kitépni nem tudják, mert gyökerei ekkor már erősen és mélyen belekapaszkodott a homokba.

Negyedik év után, ha megforgatjuk a talajt, azt már nagyrészt megkötve találjuk a gyökerek, száraz, levelek és birkatrágya által s ilyenkor már friss, egészséges, legjobb fajta új festuca ovina mag mellett, festuca diriusculát, különféle herefajokat, agrostis stoloniferát, agrostis capillarist, aira flexuósát és achillea millefoliumot is vethetünk közé. még pedig ezeket is igen nedves ősz alkalmával s a vetés után erősen behengereelve vagy birkák által letapostatva. Természetesen a talaj megforgatásának már májusban meg kell történnie, hogy eléggé szétmálják a gyökérzet, törmelék és birkatrágya és általános-ságban megjavítsa a területet.

Az ily talaj idővel annyira megjavul, hogy mindenféle veteményre alkalmas lesz s leghatalmasabb buzatermő földdé válik, amely azután már a trágyázást is megérdemli. K. O.

\*

## Háztartás.

Itt vannak már a hosszú, unalmas téli esték. Sok olyan munkára kerül most idő, a mi folyton halasztódott, részben azért, mert nyáron sok dolog van a gazdaság körül, de azért is, mert a szép időben nem is akarózik az embernek a hosszadalmas, sok időt rabló, ülő foglalkozás.

Ilyen munka első sorban a javítás, mely többféleképpen, a javítandó holmik minőségétől és attól függ, hogy mennyire szorúl igazításra. A tömés egészben véve elég fárasztó, de azért nagyon hasznos és hálás munka, mert csak a folytonos gondos javítgatás, stoppolás tartja fenn hosszú ideig a fehér- és ruhaneműt. A fehérnemű javítás mindig mángorlás előtt eszközözendő és még a legkisebb lukacsát sem szabad elhanyagolni.

A tömő munkánál nagy szerepet játszik a tű minősége, füle, hossza, maga a tű sem vastag, sem nagyon rövid ne legyen. A hozzávaló anyag egészen az illető szövettől függ. A stoppoló pamutnak soha sem szabad sem vastagabbnak, sem vékonyabbnak lenni mint a szövet szállai. Selyem és gypjú szöveteknél pedig a kelme kihuzott szárait kell használnunk, hogy a lyuk mennél kevésbbé legyen észrevehető. A javítandó lyukat először ki kell tisztítani, de a mennyire lehetséges hagyjuk meg a régi szálakat. Hosszú szakadásoknál egy kis szövetet vagy szallagot teszünk alá, hogy jobban tartson a javítás. A vászon holmit a következőképpen tömjük: először a lukon szélességben szálakat varunk úgy, hogy még a szövetből 10—15 szálát, a szerint hogy ha gyengébb a vászon, akkor többet veszünk hozzá, ez képezi a tömés keretét. Ha ez meg van, úgy a hosszanti szálakat húzzuk meg úgy, hogy a szélességi szálból egyet felveszünk, egyet lent hagyunk. Ha az első sor meg van, úgy megfordítjuk a szövetet és már most azokat a szálakat vesszük fel, melyek előbb lenni maradtak, ez addig ismétlődik, míg a luk betömődött. Ha a lyuk nagy, a tömés már nem elég, foltozni kell. A rossz szövetet egyenesen szál irányban kivágjuk. A foltnak 2—3 centiméterrel nagyobbnak kell lenni. A foltozáshoz az eredetihez lehetőleg hasonló szövetet vegyünk. A varrásnál ne csináljunk túlságos kis öltéseket. A saroknál vigyázni kell, hogy ránc ne képződjék. A rossz lepedőket megfordítjuk. Vagyis miután mindig a közepé romlik, ott szét vágjuk, a rossz részét ki vágjuk, szélein ki varjuk. A harisnya javítást úgy végezzük mint a vászon tömést. A jó tömés-

nek nem szabad vastagabbnak és magasabbnak lenni mint a harisnya, mert másképpen nyom a cipő. A már ritka részeket át kell pamuttal szőnni, hogy tovább tartson.

E. a.

## EGYLETI ÉLET.

### Az Erdélyi Gazdasági Egylet ig.-választmányi ülése.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet október hó 14-én rendes választmányi ülést tartott.

*Elnökölt:* Cs. Szabó József f. h. t. egyleti elnök.

*Előadott:* Tokaji László egyleti titkár.

*Fegyzett:* Éber Ernő egyleti s. titkár.

*Jelen voltak:* Matskásy Pál, Benkő Mihály, Nagy Dezső, Deák Ignác, Kürti Dezső dr., Nagy Lajos, Fodor Ferenc v. tagok.

1. Elnök az ülést megnyitja, a jelen jegyzőkönyv hitelesítésére fölkéri Matskásy Pál, Nagy Dezső és Benkő Mihály tagokat.

2. A július 24-i és szeptember 11-i vál. ülések hitelesített jegyzőkönyvei fölolvastatván, — tudásul vétetnek.

3. Az egyleti pénztár forgalmáról szóló jelentése fölolvastatván, a *juliusi* forgalom

17196.25 K. áthozat és bevétellel

2327.12 „ kiadással és

14869.13 K. maradvánnyal;

az *augusztusi* forgalom:

15816.53 K. áthozat és bevétellel

1309.36 „ kiadással és

14507.17 K. maradvánnyal;

a *szeptemberi* forgalom:

14587.25 K. áthozat és bevétellel

1286.03 „ kiadással és

13301.22 K. maradvánnyal — tudásul vétetik.

Benkő Mihály vl. tag indítványára választmány utasítja a pénztárt, hogy a jövő választmányi ülésre terjeszse be a tagdíjhátralékok jegyzékét és a május óta fizetett tagdíjhátralékok kimutatását.

3. Egyleti titkár bemutatja és fölolvassa az egyleti kert parcellázása ügyében Orbók Mór telektulajdonossal való jogviszonyt rendező s az egyl. jogtanácsos közbenjárásával szerkesztett szerződést.

Több tag felszólalására választmány a szerződést jóváhagyja s az elnökséget a továbbiakkal megbizza.

Ehátározza ezenkívül választmány, hogy átír a városi tanácshoz, miszerint határozza el, hogy az egyleti telekből a város részére kikötött 600 m. terület csakis iskolai, vagy más kulturális célra legyen fordítható.

4. Egyleti titkár előadja a földmivelésügyi miniszter 9310. és 9311. eln. számú leiratait, melyekkel tudatja, hogy a „Magyar mezőgazdasági közgazgatás“ és „Magyarország földmivelésügye 1897—1902. évben“ című ministeri kiadványokat az egylet könyvtára részére megküldte. — Köszönettel tudásul vétetik.

A földmivelésügyi miniszter 55928. számú leiratát, melyben tudatja, hogy a „Kolozsvári baromfitenyésztő-szövetkezet“ pénzübeli segély iránti kérését nem teljesítheti. Tudásul vétetik.

A földmivelésügyi miniszter 62921/VII. sz. leiratát, melyben tudatja, hogy az egylet által a londoni komlóértékesítés tárgyában 361/II./61. sz. alatti föliratára utasította a londoni szak tudósítót az ottani komlópiac tanulmányozására és fölkéri az egyletet, hogy tájékozdójék, vajjon a mezőgazdák szövetkezte, a csomagkiviteli r. t. vagy egyéb vállalatok hajlandók-e a komló kereskedelmi forgalmának ily módoni lebonyolítására. További eljárással vál. az elnökséget bizza meg.

Egyleti titkár előadja a m. kir. honvédelmi miniszter 49788/XVIII. sz. leiratát, melyben szakvéleményt kér a küldött iratok alapján arra nézve, hogy 1901. szeptember 9-én Papp testvérek Gyulatelke község határában a katonai gyakorlat által okozott kár a valószínűleg meglehetősen lett-e megbecsülve.

Választmány — tekintettel arra, hogy a kár története óta egy évnél több idő telt el, tekintettel arra, hogy ennek folytán helyszíni szemlét nem tarthatott, határozott szakvéleményt nem adhat. Mégis, tekintettel arra, hogy a csatolt részes munkás-szerződésben sarjuszéna kaszálásról említés nem lévén, föltehető, hogy azon a területen sarjú nem is teremhetett, a kárnak 2144 koronáról való becsülését túlságosan magasnak tartja s ennek a véleménynek a honvédelmi miniszterrel való tudatásával az elnökséget megbizta.

Egyleti titkár fölolvassa a kolozsmonostori gazdasági tanintézet által megküldött földmívelésügyi miniszteri 82.889/IV. 1. sz. leirat másolatát, melyben tudatja, hogy az ösztöndíjas helyek az egylet kandidációja alapján töltettek be. Tudásul vétetik.

Előadja a könyvkiadó vállalat az egyleti tagoknak szállított kiadmányokért betérjesztett 450 koronára rugó számadását. További elintézésrel elnökség bizatik meg.

Előadja az áruaktár számláját az új heremagtisztítógép vásárlása körül fölmerült 75 k.-ról, mely esetleg a régi tisztítógép átengedésével is törleszthető volna. Választmány fölkeri báró Bánffy Ernőt, a heremagtisztítóbizottság elnökét, hogy alkalmasan becsültesse meg a két gépet s ez alapján történjék az elszámolás.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

#### Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület választmányi ülése.

Folyó hó 13-án tartotta meg az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület rendes választmányi ülését az E. G. E. üléstermében.

*Jelen voltak:* Lészai Ferenc elnök, Deák Ignác alelnök, Tokaji László, Kovács Béla, Fodor György, Szász István, Jakab László, Fodor Ferenc, tagok, dr. Papp József jogtanácsos, Éber Ernő e. titkár.

*Elnökölt:* Lészai Ferenc, az egyesület elnöke.

*Előadott és jegyzett:* Éber Ernő e. titkár.

*Elnök* a megjelent tagokat üdvözlő és a választmány utólagos jóváhagyását kéri azon intézkedésért, hogy a szeptember hóban Maros-Vásárhelyre hirdett vál. ülést az akkori szorgos gazdasági munkákra való tekintettel ezúttal és Kolozsvárra hívta össze az elnökség. Tudásul vétetik.

Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Kovács Béla és Tokaji László v. tagokat kéri fel.

A tárgysorozat rendjén:

1. A pénztári jelentés a vagyoni helyzetet következőkben tünteti föl:

Vagyon:	
A múlt kimutatás összege . . . . .	1869.70 K.
1 egész 1/2 alapítvány befizetése . . . . .	300.— "
8 rendes tag díja . . . . .	80.— "
Az E. G. E. szubvenciója . . . . .	250.— "
Kamatbevétel . . . . .	21.12 "
Az Első Magy. Ált. Biztosító T. tól . . . . .	106.46 "
<b>Összesen . . . . .</b>	<b>2627.28 K.</b>
Teher:	
Tisztviselők fizetése . . . . .	212.40 K.
Pósta- és nyomdaköltségek . . . . .	690.— "
Erdélyi Gazda. 1/2 évi előf. díja 80 péld. . . . .	200.— "
Uti költség és egyéb kiadás . . . . .	30.60 "
<b>Összesen . . . . .</b>	<b>1223.32 K.</b>
<b>Maradvány . . . . .</b>	<b>1403.96 K.</b>

Ezen összegből mint *alaptőke* takarékbetétbe helyeztetett 1104.70 K., a fennmaradó készpénz pedig szintén kamatozóan kezeltetik. Tudásul vétetik.

2. A tagok száma ezidő szerint: 13 alapító tag és 130 rendes tag. A múlt gyűlés óta szaporulat 2 alapító és 12 rendes tag. Tudásul vétetik.

3. Egyleti titkár jelenti, hogy az egyesület kiküldetésében a M. Vásárhelyre hirdett, „oklevél nélküli” gazdatiszti gyűlésre leutazott, mely gyűlés azonban résztvevők teljes hiánya folytán nem tartatott meg.

*Deák Ignác* alelnök, *Debrecey Ferenc* tag és *egyleti titkár* az egyesület képviselőjében részt vettek a szept. 13-iki pozsonyi gazdatiszti nagygyűlésen. Tudásul vétetik.

4. Tagok gyűjtésének szervezése tárgyában — választmány kimondja, hogy az egyes alkalmakkor, összejöveteleken személyes érintkezés útján véli azt megoldhatónak s ezt a tagok figyelmébe ajánlja.

5. *A gazdatiszti nyugdíj ügyében* — elnökség megbizatik az országos gazdatiszti nyugdíjintézet új táblázatainak tanulmányozására és más intézetek táblázataival való összehasonlítására, továbbá a gazdasági segélypénztár 1902. XIV. törvényekbe értelmében gazdatisztek által előnyösen eszközölhető biztosítás tanulmányozására s esetleg a nyugdíjközvetítés ez alapon való szervezésére.

6. Egyleti elnök a megerősítés végett fölterjesztett *alapszabályok* 17. §-ának stílárius módosításához a választmány határozatát kéri, melynek eszközzése után — illetékes helyről szerzett értesülés szerint — az alapszabályoknak kívánatos megerősítése rövid időn belül meg fog történni. Választmány az előterjesztett szövegi módosítást elfogadja s annak fölterjesztésével megbizta az elnökséget.

7. Egyleti titkár előadja, hogy beérkezett egy kérvény *Biró Gábor* 4 év óta állás nélkül levő, előrehaladott korú gazdatisztól, egyesületi rendes tagtól 60 korona egyszerű mindenkor segély iránt: — választmány a kért segélyt a kérvényező rendkívül kedvezőtlen helyzetére való tekintettel *kiutalványozza*.

8. Több tag indítványára — választmány elhatározza, hogy a jövő évre a nagyméltóságú földmívelésügyi minisztertől az adminisztrációs és segélyezési költségek részbeni fődözésére 1200 korona segélyt kér.

9. Jövő választmányi ülés helyét — választmány Maros-Vásárhelyre teszi.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

### IRODALMI SZEMLE.

#### Magyar Remekírók.

— A magyar irodalom főművei. —

Lehet, hogy a jövő kritikusa egykor talán szigorúan ítél korunk irodalmi munkásságáról s méltán megrójjá meddségünket, mely az utolsó pár évtized alatt egyetlen egy számottevő, nagy költői alkotással segédgittotta irodalmunkat: — de viszont, lesz e hanyatló kornak egy örök érdeme, a mit legegyszerűbben úgy fejezhetnénk ki, hogy: *nemzeti irodalmunk kodifikálása*.

Az elődök érdeme mindig nehéz kötelességek terhét rója az utódokra: s ha korunk valóban szegény is örökbecsű alkotásokban, ezt a hiányt a mely voltaképpen a sors és nem a nemzet hibája, azzal akarja pótolni, hogy elhunyt nagyjainak remekait igyekszik közkinccsév tenni az egész nemzetnek. Mert annak, aki nem ismerte Aranyt, Vörösmartyt és a többi jelesünket: — szinte mindegy, akármikor ragyogtak is e napok irodalmunk egén; a fődolog az, hogy megismeri, olvashatja a magyar nemzeti géniusz e legdicsőbb képviselőinek munkáit.

Ebből a szempontból a *Franklin-társulat* kitörölhetetlen betűkkel véste föl nevét a magyar nemzeti irodalom kőtábláira. A *Magyar Remekírók*-nak azzal a gyűjteményes kiadásával, melyben egybe gyűjti a legkiválóbbat, a mit a nemzeti költészet és retorika teremtett, sokféleféppen szolgálta a magyarság érdekeit.

Szinte politikai fontosságú ez a vállalkozás: dokumentálása a magyar nemzeti géniusz crejének, gazdagságának; szinte azt mondhatnók: jogcime és igazolványa a magyar nemzetnek arra, hogy helyet kérjen magának a művelt nyugati nemzetek közt, s oda üljön a „népek kerek asztalához” ahol a civilizált Európa sorsát intézik. Megilletődve kell, hogy tekintszen a monumentális vállalkozásra minden magyar: szellemi szupremáciájának diadaljele ez a könyvtár minden nemzetiségek fölött, melyek vele élnek és laknak e hazában. Mert ha a tót és a román, a szerb és a horvát, a ruthén és a szász mind össze szedik és összegyűjtik is a mi jeleset

valaha nemzeti irodalmuk teremtett: mindannyi együtt és összesen még a tizedrészét se teszi annak, a mit a *Franklin-társulat*, igen szigorú kritikával, a *Magyar-Remekírók* könyvtárának 55 kötetre tervezett gyűjteményébe felvenni szándékozik.

Örvenöt kötet irodalmi kincs!... Mi, akik tudtuk, hogy mennyi a költő fejedelmünk, de a könyvkiadás fejletlen volta miatt sohase láthattuk együtt, össze gyűjtve ama nagyságokat, a kik méltók hogy nap-nap után ott legyenek minden magyar szemé előtt, — az első pillanatban meghökentünk. Feltettük a kiadó társulatot, mely e mindenképpen nagy, de merész vállalatba fogott: — feltettük a közönség részvétlenségétől, mert a vállalat oly pillanatban indult meg, a midőn a nemzet legfontosabb érdekei forogtak kockán, a melyek háttérbe szoritással fenyegették a tisztán művészi és irodalmi érdekeket.

Ámde ez az aggodalmunk alaptalan volt. A nemzet, mely természetes ösztönével megérezte, hogy a költészet, az irodalom pártolása, a nemzeti géniusz alkotásainak megbecsülése elválhatatlan kapcsolatban van a haza boldogulásával, sőt fennmaradásával is: lelkes pártolással felelt a *Franklin-Társulat* kibocsátott prospektusára, mely olcsó, egyöntetű, 55 kötetes kiadásban ajánlta föl nemzetének a *Magyar-Remekírók* főműveit.

E nagy vállalatból, félév múltán, most kaptuk a második sorozatot.\* E második sorozat színvonalára, — ha ugyan színvonalról lehet beszélni ott, a hol mindegyik író a legmagasabb polcon áll a maga egyéniségével, — egy vonalnyival se alacsonyabb az elsőnél; sőt e második sorozat még inkább jelzi a teljes gyűjtemény irányzatát és célját: azt ugyanis, hogy semmi se hiányozzék belőle, a mit csak a magyar nemzeti géniusz valóban nagyot és örökbecsűt alkotott. Mert a nagy államférfiak közül, a kik nemzetünk bölcsességének és ékesen szólásának mesterei voltak, itt már megkapjuk az elsőnek, *Kossuth Lajosnak* válogatott munkáit, melyeket nagy kegyelettel és helyes kritikával a dicső halott tulajdon fia, *Kossuth Ferencz* válogatott össze.

E második sorozatban kapjuk *Szigligeti* műveinek az első kötetét is. E fényes, nagyra hivatott talentum pályáját *Bayer József*, a magyar szini irodalom nagy tudású történetírója mondja el, nagy alaposággal és szeretettel. Éppen jókor jött *Szigligeti*: a magyar szinpad ügye akkor kezdett nagyobb fejlődésnek indulni, mikor ő föllépett. Hogy klasszikusnak fogja-e őt tartani a jövő nemzedék is, hiú vita lehet csak; nekünk és minden magyar érzésű olvasónak örökké klasszikus marad, mert mélyen belelátott az emberi szív örvényeibe, a lélek szakadékaiba, tele volt általános műveltséggel, mély erkölcsi tartalommal, s mindenek felett magyar volt: nemzetivé tudta tenni művészetét.

*Reviczky Gyula* összes költeményeit szintén e sorozatban kapjuk. Életrajzírója, *Koroda Pál*, még közelebb férközik lelkünkhöz, mint *Bayer József*, oly szeretetteljes, meleg közvetlenséggel ír korán elhunyt, szomorú sorsú barátjáról. Az újabb kornak *Reviczky* volt egyik legigazibb költője s mi, a kik némán és leverten követtük szegényes koporsóját, a mely oly fiatalon zárta magába e nagy tehetséget, bánatos szívvel köszöntjük ezt a szép, diszes kötetet, a minőről a bohém-költő tán nem is álmodott!... Ő az első *modern*, a ki helyet kapott a múlt klasszikusai közt: de méltó környezethez.

*Arany János* és *Vörösmarty Mihály* szín-

\* Az első sorozat 1902. tavaszán jelent meg, a következő öt kötettel: *Arany János* munkái, I. kötet, sajtó alá rendezte *Riedl Frigyes*; — *Tómpa Mihály* munkái, I. köt., sajtó alá rendezte *Lévay József*; — *Vörösmarty Mihály* munkái, I. köt., sajtó alá rendezte *Gyulai Pál*; — *Garay János* munkái, sajtó alá rendezte *Ferenecy Zoltán*; — *Csikó Gergely* színművei, sajtó alá rendezte *Vadnay Károly* — A második sorozat most jelent meg, szintén öt kötettel: *Arany János* munkái, II. köt.; — *Vörösmarty Mihály* munkái, II. köt.; — *Kossuth Lajos* munkái, sajtó alá rendezte *Kossuth Ferencz*; — *Reviczky Gyula* költeményei, sajtó alá rendezte *Koroda Pál*; — *Szigligeti Ede* színművei, I. köt., sajtó alá rendezte *Bayer József*. — Az egész, 55 kötetes gyűjtemény ára 220 korona s az összeg havi 3 koronás részletekben is törleszthető. A *Magyar Remekírók* megrendelhető a *Franklin Társulattól*, Budapestent.



tén egy-egy kötettel szerepelnek ebben a második sorozatban. Róluk talán szólni se kellene külön: hisz úgy él munkájuk emléke a nemzet köztudatában, mint a hogy a nagy törvényhozóké.

Arany Jánosról különben (az első sorozatban) *Riedl Frigyes* irt mintaszerű életrajzot. Ez a tanulmány, stílus és fölfogás dolgában igazi nyeresége kritikai irodalmunknak; a rövid keretben is teljes a kép; nem hiányzik egyetlen-egy vonás sem a költő-fejedelem szerény, szeretetreméltó jellem-képéről. Riedl igazi mestere az essay-írásnak: tanít, de nem tudálékos, s ha szabad ily hasonlattal élni: valósággal hidat ver az olvasótól a költőhöz.

A hat kötetre tervezett Vörösmarty kiadásból a másodikat (epikai költemények) kapjuk itten. Ez az új kiadás, mint irodalmi emlék, fölfog érni a nagy költő ércz-szobrával, mely rövid időn a magyar főváros egyik előkelő helyét fogja diszíteni. És, szoborról szólván, a melynek fontos alkotó része a talapzat: írjuk ide mindjárt, hogy *Gyulai Pál*, a legelső magyar kritikus, oly talapzatot irt e kiadás elé Vörösmarty életrajzával, a mely mindenben méltó a költőkirály roppant nemzeti jelentőségéhez.

Nehezen válnak meg e gyűjteménytől és még sokat szeretnénk róla írni, mert teljes mértékben érezzük és méltányoljuk azt a hiányt, melyet *Magyar Remekírók* egyöntetű kiadása nemzeti irodalmunkban pótol. Nagyobb szabású vállalatra, mint a *Franklin Társulat* ezzel, eddig még alig vállalkozott magyar kiadó. És, e második sorozattal még tulajdon nagylelkűségére is ráduplázott avval, hogy *öt kötetben voltaképpen hatot adott*; mert e második sorozatban, vastagabbak lévén a kötetek, 20 nyomtatott ivvel többet adott, mint a mennyit prospektusában ígért. Nyilván így akarja leróni háláját a közönség iránt, mely a nagy vállalkozást méltányolta és őszinte lelkesedéssel karolta föl.

És a nagy mű külső alakja mindenben méltó leszen belső, eszmei tartalmához. Nincs mit irigyelnünk a nyugoti nemzetek e fajta diszíműveitől. Nem pompázó, nem cifra e könyvek külseje: hisz a *Franklin Társulat* nem azért ajándékozta meg a nemzetet a *Magyar Remekírókkal* hogy díszes szobaburtora legyen, hanem azért, hogy olvassa. Mert, a hogy a biblia is forrása és táplálója a hitnek: azonképpen fakad a *Remekírók* műveiből is a tudás, a műveltség, a nemzeti szellem.

Ez a kiadás kopogtat most minden magyar hazafi ajtaján: fogadják szívesen! Ezer esztendőnek kijegecedett lánglelke, géniusza tükröződik benne!

## VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

**Kis hirdetések** című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délután kiadói hivatalhoz juttatandó.

— **Kinevezés.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter dr. *Szeyfried Károlyt*, a kolozsmostori gazdasági tanintézethez beosztott intézőségét gazdasági akadémiai segédtanárrá nevezte ki.

— **Megbízások.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter ifj. *Sándor Pál* mezőbándi lakost Maros-Torda vármegye marosi-alsó; *Cseke Zsigmond* bürkösi lakost Nagy-Küküllő vármegye szentágotai járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Kolozsvármegye községét a cselédsegély pénztárért.** Kolozsvármegye több községe, minthogy a lakosság még nem ismeri kellőleg a munkássegély-pénztár üdvös voltát s mint-hogy még sok községben egyáltalán nincsenek biztosított gazdasági cselédek és munkások, jó példát kívánt nyújtani s ezért elhatározták, hogy legérdemesebb gazdasági alkalmazottjait községi költségen rendes tagokként biztosítják a pénztárnál. Ekként határoztak Buda-telek, Kis Cég, N.-Cég, M. Valkó, Kelecel, K.-Ujfalva, Csucsá, Jegeristye, Kis-Sebes, N.-Sebes, Batos, Sebesvár, Marótlaka, Magyaró-Kereke, Malomszeg, Budurló, Nagy Ida, Bánfidongó, Nagy-Kapus, Egerbegy, Felső-Föld, Ketesd, Hódosfalva, Alsó Föld, Dédrad, Gyeko, Tusru,

M.-Domb, Szava, Marokháza, Gyulatelke, Bogács, Béré községek. Hisszük, hogy példájukat a többi községek is követni fogják. Ezen határozatokból látszik az, hogy úgy a képviselői tag birtokosok, mint a körjegyzők érdeklődést tanusítanak a pénztár intézménye iránt és arra fognak törekedni, hogy a közgazdaságilag és szociálpolitikailag nagyfontosságú intézménynek minél több tagot szerezzenek.

— **Tenyészlő-kerületei.** Az 1894. évi XII. törvénycikk kimondotta, hogy az ország tenyészlő-kerületekre osztassék. Darányi földmivelésügyi miniszter, nehogy a tenyészlő-kerületekkel a lótenyésztés rázkódtatásának legyen kitéve, elrendelte, hogy az ország törvényhatóságainak nyilatkozatai, a vármegyei lótenyészbizottságok véleménye s a négy méntelepparancsnokságnak jelentése erről a kérdéstről bekérjessék. Az anyag együtt van; hogy azonban a nagyfontosságú ügyben minden irányban tisztáztassék a helyzet s az érdekelt osztálynak véleménye nyilvánítására alkalom nyujtassék, Darányi földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy méntelepkerületenkint ankéték tartassanak, melyek remélhetőleg a tenyészkerületek fontos kérdésének megoldását fogják eredményezni. Ezek a szaktanácskozások a jövő hóban veszik kezdetüket.

— **Szaj- és körömfajás Kolozsivárt.** A Kolozsivárt szörványosan fellépett szaj- és körömfajás tárgyában a következő hirdetményt bocsátotta ki a rendőri hatóság:

Miután a város területén a szörványos jellegű ragadós szaj- és körömfajás megállapított, a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi miniszter úr 40.000—1898. és 600.000—1902. számú rendeletei alapján hasított körmű állatokra (szarvasmarha, sertés, juh, kecske) a következő forgalmi korlátozások rendeltetnek el: 1. A város egész bel- és külterülete zár alá vétetik. 2. A vásárok tartása betiltatik. 3. A felsorolt állatokra vonatkozó marhalevelek a kerületi kapitányok által beszédendők és megőrzendők; új marhalevelek kiállítását betiltatik. 4. Mészárosok és marhakereskedők a fertőzött udvarokra be nem mehetnek. 5. Idegen területről egészséges állatokat csak levágásra és csak mészárosoknak szabad behozni. 6. Fertőzött udvarokból származó tej csak forralva árusítható. 7. Fertőzött udvarokról takarmány, trágya és alom csak fertőtlenítve szállítható a határra. 8. Egészséges állatok a város bel- és külterületén használhatók. 9. Az állatok megbetegülése e hivatalhoz azonnal bejelentendő. — E rendelkezések megszegése az 1888. évi III. t.-cz. 154. §. alapján 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

— **Szarvasmarhák szállítása a fővárosi vágóhidra.** Darányi földmivelésügyi miniszter rendeletet adott ki, melyben kijelöli azokat a feltételeket, melyek alatt hasított körmű állatokat ragadós szaj- és körömfajás miatt zár alá vett területekről a fővárosi vágóhidra jaira szállítani lehet. E szerint a szállításra a földmivelésügyi minisztertől kell írásban engedélyt kérni, a mely kérvényhez csatolni kell a községi előljáróság bizonyítványát, hogy a kérdéses állatok jelenlegi helyükön már legalább 14 nap óta vannak s hogy az illető udvar vérszentes. Ha a földmivelésügyi miniszter az engedélyt megadta, a kérdéses állatokat a községből elszállítás előtt, valamint a legközelebbi marharakodó állomáson hatósági állatorvossal meg kell vizsgáltatni, a ki megállapítja egyuttal az elszállítás részleteit is és egyuttal az elküldésről táviratilag értesíti a fővárosi állatvásárok állatorvosi szakszolgálatának vezetőjét. A földmivelési miniszter engedélye 6 napig érvényes s a vágóhidra fölhozott állatokat 3 nap alatt okvetlen le kell vágni.

— **Az olcsó marhasó.** A gazdaközönség régi óhaját valósítja meg legközelebb *Lukács László* pénzügyminiszter, a midőn olcsó marhasót bocsát az állattenyésztő gazdaközönség rendelkezésére. Mint egyik könyvomatossnak közlése útján értesülünk, a miniszter több szakközönyt küldte ki e tárgyban tanulmányútra

s ez alapon a jelenlegi porszerű marhasónak (vörös marhasó) brikettekkel préselését tervezi. Ebben az irányban nemcsak teehnikai kísérleteket végzett, de az ily marhasó brikettek kiadta tanulmányozás végett a gazdasági tanintézeteknek, ahol az új marhasó teljesen bevált. Más oldalról viszont arról is értesülünk, hogy a kiegyezési tárgyalások során a magyar kormány az osztrák kormányval megállapodott a marhasó mm.-ának 10 K.-ról 6 K.-ra való leszállításában. Ha tehát a kettős reform életbe lép, a gazdaközönség mm.-ként 6 koronáért jó marhasóhoz jut, a mi a magyar állattenyésztés során feltétlenül hatalmasat fog lendíteni.

— **Felhívás a kisgazda közönséghez.** Az erdélyrészi kisgazda közönség gazdasági ismereteinek a jelenkor követelményei szerinti gyarapítására a nagyméltóságú földmivelésügyi minisztérium az Algyógyi m. kir. földmives iskolában a tél folyamán, két egymásután következő időszakban gazdasági tanfolyamot rendeztet. Az első tanfolyam tart november 1-től december 20-ig, a második január 5-től 28-ig. A téli gazdasági tanfolyam célja, hogy a felnőtt gazdaközönség, kisgazdaságát csak rövidebb időre hagyhatja el, az okszerű gazdálkodás alapismereteiben oktatást nyerhessen. A gazdasági tanfolyamra jelentkezhet minden 18 évet betöltött és 40 évet meg nem haladott korú földmivelő, ki írni, olvasni és a négy alap művelettel számolni tud, erkölcsi bizonyítvány alapján, melyben az is igazolandó a hatóság által, hogy *folyamodó, földmiveléssel foglalkozik a saját birtokán*; kis koruaknál pedig, hogy atyjuk mellett a gazdálkodásban részt vesznek. Felvételt a m. kir. földmives iskola igazgatósága eszközli hová (Algyógy, Hunyad megye) a folyamodvány beküldendő november 1-ig, illetőleg január 5-ig. A gazdaközönség teljes tájékoztatása végett közli iskola igazgatósága a kiképzés menetét is. Talaj ismertetés és talajművelés. Talaj művelő eszközök ismertetése. Növénytermelésből azoknak a növényeknek ismertetése, melyet az illető vidéken természetnek, esetleg a mely növénynek a természetből: házi állatok takarmányozása, ápolása. Külön tan. A számadás legegyszerűbb vezetése. A téli iskola növendékei a mezőgazdasági házi ipari foglalkozásból kosár, seprű, kefe kötésből, gyékény fonó munkák készítéséből, méhkas fonásból is oktatást nyernek. Szóval a kiképzés főként és kiválóan gyakorlati alapon az élet számára okmutatóan történik. A téli tanfolyam teljesen ingyenes, csupán az oda és vissza utazás költsége terheli a felvett növendékeket. Midőn a kisgazda közönség b. figyelmébe ajánlom ezen üdvös intézményt, kérelmem az, hogy az arra hivattottak közül minél többen vegyék igénybe és szándékukat a földmives iskola igazgatóságával legkésőbb f. évi október 25-ig közöljék.

*M. kir. földmives iskola igazgatósága.*

— **A gazdasági szakismeretek fejlesztése.** Darányi földmivelési miniszter a gazdasági szakismeretek terjesztése érdekében 1898. óta nem kevesebb, mint 1,155.000 drb. könyvet hozott forgalomba, a melyek közt szőlőműveléssel, fanemesítéssel, kertészettel 50—50.000 drb. foglalkozik, 25.000 a bor és mustkezeléssel, 34.000 a szénkénegezéssel. Különösen kapósak a rovtartani állomás utasításai. Több mint 100.000 drb. könyv van ily fajta forgalomban. Kapós volt a Hermann Ottó könyve is a madarakról, 30.000 példány fogyott el. A földmivelési miniszter könyvkiadványai felköltötték a gazdáknak a szakirodalom szeretetét.

— **Cséplés, szántás villanyerővel.** Az Aradi Gazdasági Egylet tagjai közül többen megtekintették a *Battyhányi* Lajos ikervári uradalmát, a hol főleg a villanyerőnek gazdasági célokra való felhasználását tanulmányozták. A cséplés, a takarmány előkészítése, a szántás mind valamennyi villanyerővel történik. Mindezekhez az erőt a Rábán épített

duzzasztó adja, melynek vize 1500 lóerőnek felel meg. A villanyerővel harminc cséplő garnitúrát dolgoztatnak, szántanak. Sopron és Szombathely városok vasutját és villanyvilágítását, Sárvár és Ikervár villanyvilágítását ez látja el. A sárvári műmalmot is az így nyert villanyerő hajtja. A telep magánosok és kiscsászák részére olcsó egységáron végzi a gazdasági munkát.

**Az állatorvosok száma Magyarországon.** Az 1901. évről szóló „Állategészségügyi Évkönyv” adatai szerint az 1901. év végén Magyarország területén működött polgári állatorvosok száma a következő volt:

M. kir. állatorvosok.	
Állategészségügyi felügyelő . . . . .	6
Törvényhatósági m. kir. állatorvos . . . . .	67
Városi és járási m. kir. állatorvos . . . . .	465
Egyéb szolgálati beosztással . . . . .	57
595	
Helyhatósági állatorvosok.	
Törvh. és r. t. városokban . . . . .	114
Községekben . . . . .	70
Községi körökben . . . . .	76
Magán állatorvosok . . . . .	157
Mindössze . . . . .	
1012	

Az elsőfoku állategészségügyi hatóságokhoz beosztott egy-egy városi, ill. járási m. kir. állatorvosra esett: 579 km.<sup>2</sup> földterület, 26 község, 16,099 nagy és 29,507 kis állat. A megelőző 1900. évben a megfelelő szolgálatot 117 városi és 227 járási állatorvos látta el: eltekintve a nagyon egyenlőtlen elosztástól, egy-egy állatorvosra esett akkor: 813 km.<sup>2</sup> földterület, 37 község, 22,598 nagy és 41,130 kis állat.

**Burgonya waggon számra megvételre kerestetik.** Ajánlatok, esetleg mintával a kiadóhivatalhoz küldendők. (1002.)

**Mikrosol fertőtlenítő szer gazdaságok részére.** Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok által előállított Mikrosol épen gazdaságok köréből származó, kivétel nélkül kedvező ítéletek szerint, penész-, gombaképződések eltávolítására és megakadályozására

rendkívül hathatósan bizonyult. Ismeretes tény, mily kártékony befolyást gyakorolnak ezen parazita képződmények különösen erjesztési üzemekben, mint tejgazdaságokban, szeszgyárakban, valamint pincehelyiségekben, lakásokban, istállóknak stb. Mikrosol azáltal, hogy ezen képződményeket és a belőlük származó nedvességet és dohos levegőt eltávolítja, valóban kiváló szolgálatot tesz. A házi és fagombát sikeresen leküzdjük Mikrosollal és szakérfelek, mint Zalka kassai tanár egyhangulag elismerik, hogy Mikrosol az említett csiraképződés eltávolítására kitűnő antiszeptikus szer. Mikrosol könnyű alkalmazhatósága lehetővé tesz mindenkinek, hogy vele egy kísérletet megejtessen, miért is azt véljük, hogy Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosoknak ezen vegykészítményét olvasóinknak legjobban ajánlhatjuk. 889. II.

### Erdélyrészi piaci ár- és terméstudósítások.

(A beküldött különtudósítások nyomán összeállította: az állandó kiállítás igazgatósága)

#### Csikszereda. (okt. 8.)

Gabonaárak: búza litervéka: 2 k. 60 fill.; rozs lv.: 2 kor.; zab lv.: 1 kor.; tengeri lv. 2 kor 20 fill.

Hüvelyesek: paszuly lv.: 2 korona; lencse lv.: 3 kor.; burgonya lv.: 60 fillér; káposzta 100 darab: 5 kor.

Gyümölcsök ára: besztercei szilva: lv. 2 korona.

Tej, tojás, zsir: tehéntej: 1 l. 24 fill., tojás 1 drb.: 4 fill.

Réti széna 1 szekér: 15 kor.

#### Zilah. (okt. 14.)

Búza: q.: 16 kor.; rozs q.: 14 kor.; árpa q.: 12 k.; zab q.: 8 k.; tengeri q.: 12 k.

Réti széna 1 szekér: 20 kor.

#### Kraszna. (okt. 14.)

Terméskilátások: Tengeri fejletlen, gyenge termés. Gyümölcs: nincs. Szőlő: közepes termést ad.

#### Medgyes. (okt. 16.)

Gabonaárak: Búza q: 14 kor.; rozs q: 11-50 kor.; árpa q: 12 kor.; zab q: 9-20 kor.; tengeri: 10 korona.

Paszuly 15 kor.; burgonya q: 4 kor.; uj asztali bor hl: 50. kor.; ó: 70 korona.

Tej l; 20 fillér; tojás: 9 drb = 50 fillér. Kolozsvár. (okt. 16.)

Gabonaárak: Búza q: 13-80 korona; rozs q: 11 kor.; tengeri q: 13-40 kor.; zab: 9-10 korona.

Hüvelyesek: Paszuly q: 20 korona; burgonya hl: 8-50 korona.

Disznózsir kg: 1-50 korona.

## Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

### Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2% évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2% évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémenykötvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

# Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

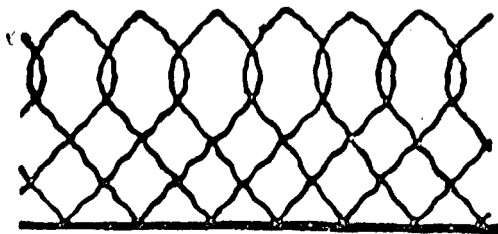
## LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439.

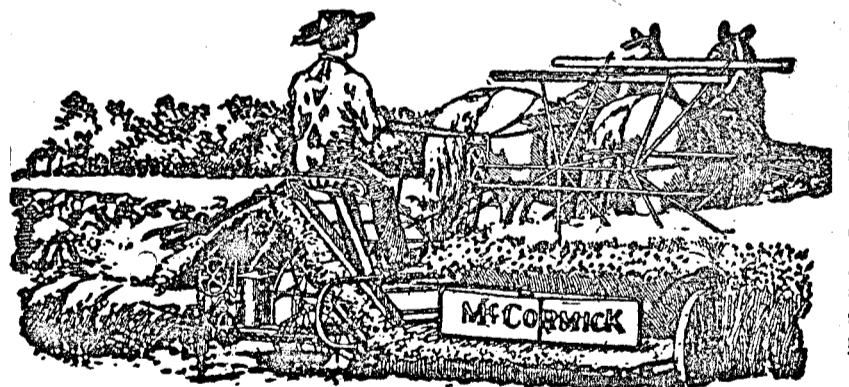
Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, úgy mint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonásait; pince-, padlás-, felső világossági-



## Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(CHICAGÓI ARATÓGÉPGYÁR.)

GRAND PRIX



P A R I S 1900-b a h.

Kéveköttő aratógép,  
Fűkaszalógép,  
Készörükészülék,

„Daisy“ marokrakó aratógép,  
Szénagyjtó gereblye és  
Kéveköttőfonal, (859.)

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olcsó tartalék-részek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN  
igazgató.

Évi termelés  
362,000 gép.

BUDAPEST,  
V. ker., Váci-ut 30. sz.

magtár és csokkamra ablakok rostelyzatot, athanyo rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek. Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére Különbféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (339.)

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

# KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségben felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

## Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

### Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati működéssel, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtisztai állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtisztai állást keres december 1-ére. Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtisztai állást keres.

6. Vincellér iskolát végzett és több évi gyakorlatlal bíró gazdatiszt, megfelelő állást keres.

7. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nőtlen gazdatiszt, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

8. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Petőfi-utca 7.)

## Alkalmazást keresők

### Gazdatiszti vagy szőlőkezelői

állást keres, azonnali vagy későbbi belépésre egy 28 éves nőtlen gazdatiszt, ki a gazdaságban és szőlőszetben kellő jártassággal bír. Jelenleg is egy 1200 holdas birtokon 2 év óta mint gazdatiszt működik. Esetleg nős állást is elfogad. Szíves megkereséseket az alábbi czímen kér: (931.)

„K. P.“ Czege.

Szöln.-Dobokamegye p. r.

### Gazdatiszti, számtisztai vagy szőlőkezelői

állást keres, azonnali vagy későbbi belépésére egy 30 éves, nős egyén. Mint szakképzett szőlész, nagyobb gazdaságokban szerzett 8 évi gyakorlattal, szép írással, kiváló jártassággal bír az egyszerű és kettős könyvvelben, szőlő és gyümölcsösök okszerű telepítésében. Szíves megkereséseket kér az alábbi czímen: (934.)

Kárász Albert, Sz.-Benedek, pósta Deés.

### Különfélék.

## B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálitója és az arany koronás kereszt birtokosa.

### műbútor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete

Kolozsvárt. Alapított 1869-ben. (845.)

## Hantz Sándor könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa. Kolozsvárt, — Jókal-utca 2. szám. —

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izzással tartósan és olcsó árért készítek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555)

A címre kérem vilgázni.

## Schember G. és Fiai

cs. és kir. udvari hidmérleg és gépgyár

BUDAPEST, Andrassy-út: 15.

Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegeket, valamint gazdasági és ipari czélokra szolgáló tizedes és százados raktári mérlegeket.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(902)

## Mezőörményesi gazdaságban

1903. január 1-én a gazdatiszti-állás betöltendő.

Pályázók, szogálati bizonyítványukat

Velits Zoltán címére

Mezőörményesre küldjék. (939.)

## Eladó birtok!

Székelyföld legszébb helyén, városok és vasút mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, úri lakással együtt eladó.

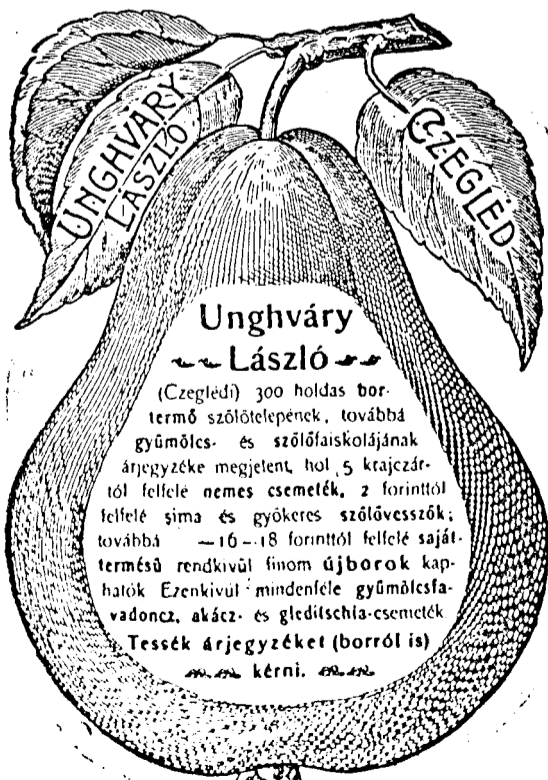
Bővebbet a kiadóhivatal levélileg is tudat. 915.



## Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik.

(464.)



935.



(780.)

## Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K.
Alapítványok	1268.080— K.
Tartalékok	111 053.60 K.

Osszesen 1,779.133.60 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyerne.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.



## KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor



Előnd szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejelőképességének fokozására, csontfőresknél. — 1 dohoz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 dohoz 70 fillér. Csak a lenti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerertárban és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferencz János, cs. és kir. oszt. magyar, román királyi és bolgár tejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett.

932. I.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

# Magyar



FRANKLIN-Társulat kiadása

# Remekírók

czim alatt egyvötmötű szép kiadásban, 55 kötetben, diszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat

Tartalmazza:

- \*Arany János Kisfaludy Károly
- \*Arany László Kisfaludy Sánd.
- Balasa Bálint Kölcsey Ferencz
- \*Bajza József Kossuth Lajos
- Berzsenyi Dániel Madách Imre
- Csiky Gergely Mikes Kelemen
- Csokonay V. M. Pázmán Péter
- \*Czuczor Gergely Petőfi Sándor
- Deák Ferencz Reviczky Gyula
- Eötvös József Széchenyi Ist. gr.
- Fazekas Mihály \*Szigligeti Ede
- \*Garay János Teleki László gr.
- Gyöngyössi I. \*Tompai Mihály
- Gvadányi József \*Vajda János
- Kármán József \*Vörösmarty M.
- Katona József Zrínyi Miklós
- Kazinczy Fer. műveit
- \*Kemény Zsigm.

Népies lyra Népballadák  
Kuruczoköltészet.

\* A csillaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződésileg biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók művei más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetes sorozata felöleli a legbecsebbet, mit a magyar szellem teremtett és hivatva van arra, hogy minden családi könyvtár gerincze legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása méltó a nemzeti mű jelentőségéhez.

Kötése pályanyertes, művészi, erős angol vászonkötés, a papírja famentes, soha meg nem sárguló; betűi külön e czélra készültek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelenik meg: minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezményképen a most megjelenő új magyar Shakspeare-kiadás, 6 vaskos kötetben, diszkötésben 20 korona — kivételes árban szállítatik, holott e kiadás bolti ára 30 korona, és az eddig forgalomba volt Shakspeare-kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remek fordításaiban közli Shakspeare remekait e kiadás, névszerint: Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévai József, Arany László, Rákosi Jenő, Győry Vilmos átültetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Schakspeare, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Shakspeare kedvezményára 20 kor. a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendeltek meg.

Sajtó alá rendezik és az illető író életét és munkáinak jellemzését felölő bevezetéssel ellátják:

- Alexander Bernát
- Angyal Dávid
- Badics Ferencz
- Bárczi József
- Beöthy Zsolt
- Berzeviczy Albert
- Bayer József
- Endrődy Sándor
- Erődy Béla
- Erdélyi Pál
- Ferenczy Zoltán
- Fraknói Vilmos
- Gyulai Pál
- Heinrich Gusztáv
- Koroda Pál
- Kossuth Ferencz
- Kozma Andor
- Lévai József
- Négyessy László
- Rákosi Jenő
- Riedl Frigyes
- Széchy Károly
- Szell Kálmán
- Váci János
- Vadnai Károly
- Voinovich Géza
- Zoltvány Irén.

E fényes névsor biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekírók megbízható szövegét adja a fölvet munkáknak, s hogy minden életrajz önálló becsú munka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott Magyar Remekírók

## II. sorozata

(818.)

épp most jelent meg, és a következő köteteket tartalmazza:

Arany János munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Riedl Frigyes.

Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.

Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Koroda Pál.

Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.

Vörösmarty Mihály munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

Még a télen megjelent I. sorozat pedig az alábbi öt kötetet adja:

Arany János munkái I. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.

Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

Tompai Mihály munkái I. Sajtó alá rendezte Lévai József.

Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenczy Zoltán.

Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnai Károly.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés, valamint a Franklin-Társulat Budapesten.

## Személyszállító vonatok indulási ideje október 1-től.

A vonatok indulási ideje középeurópai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő a percek aláhúzásával van megjelölve.

Kolozsvárról indul:

Budapest felé:

515 sz. szem. v.	511 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	545 sz. Tv. sz. sz.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.
318	1259	713	140	617	1110

Brassó felé:

(938.)

502 sz. gyors v.	508 sz. vegy v.	512 sz. sz. sz. t. v.	506 sz. szem. v.	516 sz. vegy. v.
611	830	452	854	1051

Brassóból indul:

Predeal felé:

530 sz. szem. v.	592 sz. t. v. sz. sz.	502 sz. gyors v.	582 sz. vegy. v.
355	655	219	1140

Budapest felé:

507 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	603 sz. gyors v.
520	245	813	645

K.-Vásárhely felé:

7802 sz. szem. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
519	850	315

Zernest felé:

7711 sz. vegy. v.	7717 sz. vegy. v.	7715 sz. vegy. v.
835	330	928

Tövisről indul:

Brassó felé:

506 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	508 sz. vegy. v.	604 sz. gyors v.
1224	837	148	510

Kolozsvár felé:

515 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	507 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	511 sz. szem. v.
1253	338	205	812	900

Arad felé:

605 sz. szem. v.	607 sz. szem. v.	601 sz. gyors v.	625 sz. vegy. v.	623 sz. vegy. v.
343	200	333	855	811

Besztercze felé:

7112 sz. vegy. v.	7164 sz. sz. sz. t. v.
400	906

Kis-Kapusról indul:

Nagy-Szeben felé:

7302 sz. szem. v.	7364 sz. sz. sz. t. v.	7304 sz. szem. v.	7312 sz. vegy. v.
225	443	1114	710

Nagy-szebenből indul:

Kis-Kapus felé:

7311 sz. vegy. v.	7363 sz. sz. sz. t. v.	7301 sz. szem. v.	7303 sz. szem. v.	7313 sz. vegy. v.
741	105	440	1030	300

Brassóból indul:

Seps-Szent-György felé:

7802 sz. vegy. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
519	850	315

Segesvárról indul:

Sz.-Udvarhely felé:

7612 sz. vegy. v.	7614 sz. vegy. v.
322	1034

A 7363. és 7364. sz. vonatok csak kedden és pénteken közlekednek. — A 7164. sz. vonat csak hétfőn és csütörtökön szem. száll. közlekedik.

Maros-Vásárhelyről indul:

Kocsárd felé:

7001 sz. szem. v.	7005 sz. szem. v.	7003 sz. szem. v.	7011 sz. vegy. v.
530	1225	543	935

Szász-Régen felé:

7014 sz. vegy. v.	7016 sz. vegy. v.	7018 sz. vegy. v.
515	1042	545

Brassó felé:

7801 sz. szem. v.	7803 sz. szem. v.	7811 sz. vegy. v.
703	1231	506

Csík-Szereda felé:

7912 sz. vegy. v.	7914 sz. vegy. v.	7916 sz. vegy. v.
710	1105	457

Fogarasz felé:

9722 sz. vegy. v.	9724 sz. vegy. v.
433	200